

vičene napade nasprotnikov na slovenske zavode in domoljube bode zavračal vselej krepko. Prva številka izide to soboto. Naročnina se pošilja g. *Dragotinu Hribarju* v Celji.

Slovensko gledališče. Meseca malega travna so bile še tri predstave na korist glavnim igralkam in igralcem »Dramatičnega društva«. Ker so se predstavljale zgolj znaue igre in se je igralo v obče točno in dobro, zadoščaj, ako jih samó zabeležimo. Predstava dné 5. malega travna: »Gospá, ki je bila v Parizu«; veseloigra v treh dejanjih, po Moserji poslovenil J. Gécelj, bila je na korist gospé *Borštnikovi* in gospodu *Sršenu*; predstava dné 12. malega travna: »Bisernica«; igrokaz s petjem v dveh oddelkih, poslovenjen po C. pl. Holteyevi »Die Perlenschnur«, na korist gospé *Danilovi* in gospodu *Danilu*; predstava dné 19. malega travna: »Zapravljivec«; čarobni igrokaz v treh dejanjih, spisal Ferd. Raimund, poslovenil Josip Ogrinec, na korist gospodičini *Nigrinovi* in gospodu *Perdanu*. Dasi je bil čas gledališkim predstavam že jako neugoden, vender so vse tri igre privabile obilo občinstva, ki je živahno in presrečno pozdravljalo dotične igralko in igralce. Jasno smo se prepričali prav pri teh poslednjih predstavah, kakó obljubljeno je gledališko osebje občinstvu našemu; upamo, da se tudi v prihodnji gledališki dóbi v ničem ne izpremeni to prijazno razmerje!

Koncert »Glasbene Matice.« Zabeležiti nam je lep pojav na glasbenem polji slovenskem. Dočim ustrezajo pevski zbori po slovenskem le potrebam društvenega življenja, popel se je glasbeni naš zavod do pravega umetnostnega koncerta. Novoosnovani pevski zbor, katerega je vodil g. *dr. Gross*, pel je pri prvem nastopu svojem dné 18. malega travna tri skladbe, namreč Nedvédove »Vojake na poti« in »Slovensko deželo«, Foersterjevo »Slavo Slovencem« in Vilharjevo »Slovó«. — Pevskemu zboru se je pridružil operni pevec g. *Ž. Nollí*. Pel je dve pesmi, dve operni ariji in samospjev v Vilharjevem »Slovésí« s krepkim, toda ljubko ublaženim in mojsterski izvežbanim glasom. — Obširnejše poročilo nam je došlo za to številko prepozno.

II. izkaz darov za Prešérnov spomenik.

Prenesek . gld. 164³⁵

Gosp. ces. svétunik Ivan Murnik, dež. odb. i. t. d. v Ljubljani	10'—
„ dr. Jernej Zupanec, c. kr. notar v Ljubljani	10'—
„ I. L., c. in kr. stotnik nabral pri gg. častnikih v Komornu	8 ⁵⁰
„ dr. Fr. Detela, c. kr. gimn. ravnatelj v Novem Mestu	5'—
„ dr. Benj. Ipavec, zdravnik v Gradci	50'—
„ Ivan Vilhar v Ljubljani	20'—
„ M. Valjavec, kr. prof. v Zagrebu	3'—
„ K. Žagar, dež. blagajnik v Ljubljani	10'—
„ dr. Fr. Munda, odvetnik v Ljubljani (podpisal 50 gld.)	10'—
Slavno upravníštvo »Nove Soče« v Gorici	2'—
Gosp. Jožef Rustia, c. kr. nam. gozdni oskrbnik na Mljetu (Dalm.)	2.—

Skupaj . gld. 294⁸⁵

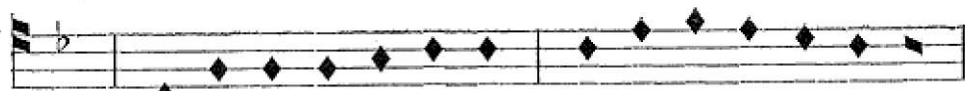
Mimo tega sta podpisala gg. Janko Kersnik, c. kr. notar na Brdu in dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani, vsak po 50 gld.

»Cithara octochorda«. — V Zagrebu je leta 1757. izšla zanimiva knjiga »Typis Antonii Reiner, Inclyti Regni Croatiae Typographi Privilegiati,« katera je naslovljena: »Cithara octochorda, seu cantus sacri latino-croatici, quos in octo partes pro diversis anni temporibus distributos, ac choralí methodo a dornatos, pia sua munificentia in lucem prodire iussit alma, et vetustissima Cathedralis Ecclesia Zagrabiensis.« — Fol. p. 358. — Knjigo krasí lep predgovor „ad pastorem et populum“ o glasbi, v katerem se posebno naglaša vpliv petja na vse stvari, najbolj pa na človeka in na njega notranjost. Posebno povzdiguje cerkveno petje srce k Bogú, zató se pa nagovarjajo duhovni

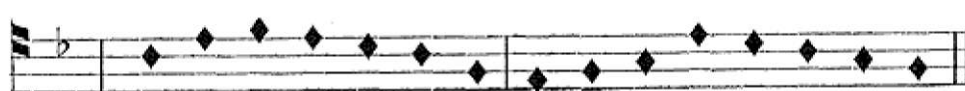
pastirji, naj vzpodbujajo národ za pobožno petje, in če bi „litterarum gnari“ večkrat prepevali svete pesmi, izvestno bi zajemal „totius populi os et animus unitus magnam vitae et morum bonitatem in Ecclesia.“ Opominja knjiga posebno domače plemstvo, naj se ne sramuje cerkvenega petja; spominja ga pradedov njegovih, kateri so radi prepevali v cerkvah. Očita plemstvu, da ne dohaja v nedeljo k maši: njegovi dedje niso čepeli ob praznikih domá „velut vespertilliones in speluncis“, nego so „et urgente sole et turbide tempestatem aut large aquam pluyente Coelo ad templum Parochiale accelerarunt“ in vernike vzpodbujali s pobožnimi pesmimi.

Knjiga je urejena dobro ter začenja z adventnimi pesmimi, in sicer takó, da je najprej adventna latinska maša, za njo so adventne latinske pesmi, in končno največ hrvaški prevodi teh pesmij. Nekaj je tudi izvirnih. Jezik je vsem kajkavščina, a vsaki pesmi je priložen napev, napisan z gregorijanskimi sekiricami. Ta knjiga je lani prav dobro rabila profesorju taborske gimnazije, izvrstnemu poznavalcu cerkvene godbe K. Konrádu, kateri je napisal v »Věstniku kr. česke společnosti nauk« obširno razpravo: »Hymnologie staroharvátska«. On je analiziral na drobno pojedine napeve te knjige in dokazal, kakó se mnogi opirajo na hrvaško národno pesem. Sevédá je vplival nánje tudi rimski koral, kar se tudi pozná, zakaj napevi, v katerih gospoduje koral, ti so dostojanstveni, resni, óni pa, v katerih prevladuje národna pesem, gibkejši, živahnejši.

Odkar se je ustanovila zagrebška škofija, in do dné 12. listopada 1788. leta je imela zagrebška škofija poseben, star zagrebški obred, katerega je ondaj zamenil rimski. Toda »Cithara octochorda« nam predstavlja pesmi, katere so se popevale pri službi božji, dokler je še gospodoval stari obred. Zató je pa tudi izvestno lep spomenk iz minulosti. Za nas Slovence je posebno zanimiva, ker nam je ohranila staro slovensko cerkveno pesem z napevom, katera se bere na konci adventnih pesmij na str. 71. Slóve takó-le:

J

A - ger na lo - vu shra - ja vtím Tro - nu ne - besh - kim,

v ne - be - fih se spre - ha - ja fá - ma íve - ta 'Troy ca s'nim.

»Eno ferno loviti is nebes je poslan,
ta lovez je en Angel Gabriel imenovan.
Ta svejti Jager speftri perute pífane,
inu ferno dotezhe Marija imenuje.
Jager v roshizh íapíska, en leíp glas vunkaj ípusti,
zhefena íi Maria, guade íi polhna íi.
Gospud Bug ta je ítabo, fegnana Maria,
íi mej ífemi íenami fama íi ísvolena.
Maria íe írefítrashi, lete íhtime Bosye,
inu íisli íozhafi, íaj íe íu íeno zhefenyé.
Angel k' Marij íravi, níkar íe íi neíuj,
íi íi ínado íobila, ía íus íveít íu íorod íui.
Íole íi íosh ípozíhela ís íuha ívetiga,
nam íosh íinka írodila íefusha íelniga.

Pres mosha ga bosh spozhela, pres madeša vfiga,
 kateriga femla nu nebu obfezhi nimugla.
 Maria zhifita Diviza se nisku perkloní,
 pravi: ô Bug ifidife toja vola nad menoí.
 Pole jeft fem ta dekla moiga Gospud Boga,
 is ferza mu favupam milofzti gnade niega
 Angel kei ie to peisem taku leipu fapeil,
 gorie sletel vnebefa, od Marije slovu vseil.
 Maria Mati Bosia profi Boga fa nas,
 da niega miloft gnada bode vselei per nas. Amen.»

Pesem je res prav originalna, kakor tudi druge kajkavske, takó n. pr. óna adventna na str. 66., katera se začinja takó:

»Tichizhe lepo zpevaju, k — nochi na gneyzda fzedaju,
 vjutro ranu íschu hranu, ízebranu,
 takova pticza bil bi ja, ki zpevan, zdrava Maria.«

Ali pa óna »o konci svetá« (str. 231.):

»Szunczeti vech onda, fzvetilo nebude,
 arti z-chernem platnom, vfze zakrito bude« i. t. d.

Ali je med njimi tudi prav preprostih, kakor n. pr. »božíčna« na str. 115.:

»O! blasene te perfzi, ô blaseno mleko!
 koje bude lyublyeno k fzebe Dete vleklo.
 Oh! dabimi, oh dabi! neg kapliczu vzeti:
 od mlekeka, Marija tvojega imeti,
 Nebi gladna po fzvetu Duffa má bludila:
 negbi fzita do volye, Jefuffu fzlufila.«

Pa kaj ni takó lepa in nedolžna ta vrstica:

»ô fzercze! ô lyubav! ô Jefuffek moy,
 ô fzlatka Maria! nay budem ja tvoy.«

Čudno je, da se je nekaj tedanjih cerkvenih pesmij (n. pr. »Pofzlan je Angel Gabriel« str. 67., posebno pa óna znana: »Narodil fze je kraly nebezki« str. 130.) do danes skoraj povsem neizpremenjenih ohranilo med národom hrvaškim, O óni slovenski: »Jager na lovu shraja i. t. d.« menim, da se je doselila z Dolenjskega in da je starejša od leta 1757., ker je izvestno prešlo nekaj časa, predno je z Dolenjskega priromala v Zagreb in se ondu udomačila.

Janko Barl'e.

»Pomladanski glasi« posvečeni slovenski mladini. Uredil in založil *Cirilski*. V Ljubljani, 1891. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani. Mala osmérka. Stranij 120. Na prodaji v »Katoliški bukvarni«. Cena mehko vezanim 30 kr., trdo vezanim 40 kr. Vsebinska: Angelskemu mladeniču. Pesem. *A. Medved*. — Sveti Alojzij Gonzaga. Življenjepi. *J. Benkovič*. — Pozabljeni cvetici. Pesem. *M. Opeka*. — Mlado življenje. Slika. *A. Rozan*. — Pastirček Miha. Pesem. *Tone Korinjski*. — Sirota. Povest. *Podgrajski*. — Planiki. Pesem. *V. S.* — Čudno drevó. Povest. *V. Steska*. — Pred pomladjo. Pesem. *A. Medved*. — Marija pomočnica. Povest. *A. Stroj*. — Utopljeni zvon. Pesem. *V. S.* — Na počivalu. Slika. *V. Jakelj*. — Dedek. Pesem. *Tone Korinjski*. — Cerkevica v gozdu. Povest. *J. D.* — Nagrobne misli. Pesem. *A. Medved*. — Alojzijevo slavnost. Dramatičen prizor v dveh dejanjih; sp. *J. D.* — Volk. Prizor za deco; spisal *A. Medved*. — V Rim! Šaljivo-resna igra v dveh prizorih; spisal *J. D.* — Ta ukusno tiskani, cenéni in zlasti za darila mladini ljudskih šol o raznih prilikah in za šolske knjižnice zeló primerni zabavnik priporočamo kar najtopleje zaradi zdrave vsebine in posebno še zató, kar nam je